

Pris: 75 penni.

Skaldestycken för barn.

Af

Erkebiskop **Jakob Tengström.**

Fullständig upplaga.

10-

IV 61

Hejrad
Bamborke

SKALDESTYCKEN FÖR BARN

af

Erkebiskop **Jakob Tengström.**

Fullständig Upplaga.

Östra Finlands tryckeri. Wiborg 1875.

Gabr. Lagus' förlag.

SKALDESTYCKEN FÖR BARN

Till den unga läsaren.

Var villig och flitig att sköta din bok,
Så blir du med tiden beskedlig och klok:
Du lär dig att känna och vörda din Gud:
Att göra hans vilja och älska hans bud,
Att söka i dygden ditt yppersta väl,
Den ädlaste prydnad för hjerta och själ,
Att älska din nästa, förlåta hans fel,
Bli öm mot den usla, och nöjd med din del,
Att aldrig förskräckas af motgång och nöd,
Men trösta på Herren i lif och i död.

Morgonpsalm.

Melod.: *Lof, pris och ära vare dig.*

O gode Gud! jag nalkas dig,
Och dig med glädje prisar;
Du som en far ju älskar mig,
Och mig allt godt bevisar!

Du mig bevarad, frisk och nöjd,
Ur sömnen vakna låter,
Och med den nya dagens fröjd
Din nåd mig skänker åter.

Välsigna, Herre, mig i dag,
Att jag, ditt namn till ära,
Må lefva efter ditt behag,
Och goda seder lära!

Lär mig att nyttja tiden väl,
Till mitt och andras bästa,
Och älska dig af all min själ,
Och, som mig sjelf, min nästa!

Fredriks morgonpsalm.

Du hör ju gerna, himlafar,
Att vi ditt lof förkunna;
Du älskar oss, Du makten har
Att mycket godt oss unna.

Ty bär jag glad min bön för dig,
Och sjunger dig till ära.
Ack värdes nådigt höra mig,
Och mig min bön beskära!

Ny är din godhet alla dar
Mot dina barn och vänner.
Vi äro små, och du vår far,
Som bäst vår svaghet känner.

En rolig sömn du gifvit mig:
Jag frisk och munter vaknat,
Då mången sjuk, olyckelig,
I natt all hvila saknat.

Med mat och dryck till öfverflöd
Du velat mig försörja,
Då många små i hungersnöd
Med tårar dagen börja.

Föräldrar du, o Gud! mig gett,
Som mig med omsorg lära,
Att växa uti dygd och vett,
Och lefva dig till ära.

Må de med hvar förnyad dag
Ny hugnad af mig vinna,
Och, om det så är ditt behag,
Den högsta ålder hinna!

Då skall jag, mera vis och from,
Dem mera glädje gifva,
Och än på deras ålderdom
Af dem välsignad blifva.

Aftonpsalm.

Melod.: *Nu hvilat hela jorden.*

Ren tröttnar kropp och sinne,
Och hvilans tid är inne,
Men först, o Himlafar!
Låt mig din godhet lofva,
Och hvila sött i ditt förvar!

Du har mig helsan unnat,
Att jag med glädje kunnat

Fullända dagens lopp.
 Du velat mig bevara
 Från sorger, nöd och fara,
 Och hägnar mig till själ och kropp.

Ack! kom att än beskydda
 I natt min lugna hydda
 Från alla olycksfall!
 Uti din hägnad tagen,
 Jag med den nya dagen
 Din nåd sen åter lofva skall.

Uppmuntran till Guds lof.

Herre Gud! hvem är din like
 Uti vishet och i nåd?
 Stort och herligt är ditt rike,
 Undransvärda dina råd!
 Kunde jag, o Gud! då glömma
 Att ett tacksamt lof dig ge?
 Nej, jag evigt vill berömma
 Dig min Far och Frälsare!

Bön efter måltiden.

Gud! för dina nådehafvor!
 Vare dig af hjertat pris!
 Kom att helga dessa gåfvor,

Och välsigna du vår spis!
 Att vi efter dina lagar
 Dina skänker njuta må,
 Och i alla våra dagar
 Dagligt bröd utaf dig få!

Gode Gud! dig vare ära
 För den spis du unnat mig!
 Må jag af din godhet lära,
 Himlafar! att älska dig!
 Låt mig födan aldrig fela!
 Gör mig öm vid nästans nöd,
 Att jag gerna måtte dela
 Med den hungriga mitt bröd!

Daglig skolbön.

Gud! din godhet vare ära,
 Att du nådigt unnar mig
 Dygd och nyttig visdom lära,
 Och att tidigt känna dig.
 Gif mig nåd att flitig vara,
 Och att nyttja tiden rätt!
 Lär mig känna lastens fara!
 Gör mig dygden ljuf och lätt!

Men om jag emot dig felar,
 Yr och barnslig glömmar dig,
 Och min nästa förfördelar,
 Gif mig nåd att bättra mig!

Låt mig af din godhet njuta
 Barnarätt med barnanamn,
 Och min dag med glädje sluta,
 Somna roligt i din famn.

Barnapsalm.

Melod.: *Hitt, o Jesu! samloms vi.*

Samloms, barn! att lofva Gud!
 Må vårt bröst af andakt brinna!
 Äfven våra späda ljud
 Skola upp till himlen hinna.
 Höjom hjerta, själ och tunga,
 Att den högstas ära sjunga!

Han har gjort oss mycket godt,
 Som en far han om oss lagar,
 Lifvet vi af honom fått,
 Helsa, nöjen, glada dagar.
 Han oss lärt sin helga vilja,
 Och att dygd från odygd skilja.

Med sitt ljufva fadersnamn
 Vill han oss till dygden kalla,
 Öppnar oss sin nådesfamn,
 Bjuder salighet åt alla.
 Må hans kärlek oss då röra,
 Att hans bud med nöje göra!

Nyttjom lifvets glada vår;
 Oss till gagn och Gud till ära!

Ungdomstiden snart förgår,
 Evigheten är oss nära.
 Timmarna, som snart förlöpa,
 Stå ej mer att återköpa.

Täflom då att alla dar
 Fram på dygdevägen hinna,
 Att en älskad mor och far
 Mätte huggnad af oss vinna,
 Med välsignelser oss nämna,
 Då de en gång verlden lemna.

Jesus är vår barndoms vän;
 Han ej kan vår svaghet glömma;
 Nej, han skall förlåta den,
 Faderligen för oss ömma.
 Han för synder, nöd och fara
 Med sin nåd oss skall bevara.

Kärleksrike Frälsare!
 Hör vår bön, och dig förbarma!
 Gif oss din välsignelse,
 Och var nådig mot oss arma!
 Evigt vilje vi dig prisa,
 Evig lydnad dig bevisa.

Bön.

Vi väl borde af allt hjerta
 Lyda dig, o gode Gud!

Och det gör oss mycken smärta,
 Då vi glömma dina bud,
 Och vår far och mor bedröfva,
 När vi gå från dygdens stig;
 Men ditt bistånd vi behöfva,
 Himlafar! att likna dig!

Värdes oss din nåd då unna!
 Du ju ömhet för oss bär,
 Att oss dagligt bättra kunna,
 Bli så goda som du är.
 Låt vår vandel dig behaga!
 Må din vilja af oss ske!
 Och af kärlek mot oss svaga,
 Våra brister öfverse.

Tacksägelse för goda föräldrar.

O Gud! din nåd mig unnat har
 Den allrabästa mor och far,
 Som hjertligt ömma för mitt väl,
 Och vårda mig till kropp och själ,
 Med mat och kläder mig förse,
 Och dygder åt mitt hjerta ge.

För denna nåd dig vare pris,
 Och låt mig blifva from och vis,
 Att far och mor mig älska må,
 Och mycken huggnad af mig få!
 Beskydda nådigt dem och mig,
 Och låt min bön behaga dig!

Korta sederegler för barn.

Mitt barn! då dig går väl, var glad och tacka
 Gud,

Hans godhet lockar dig till lydnad för hans bud.

Gläds då din far och mor hans vilja för dig tyda,
 Och lyd, och tveka ej: om du Hans bud bör lyda?

Ett barn, som ej tar an föräldrars ömma råd,
 Med riset vänjas bör ifrån sitt öfverdåd.

Tänk hvad du tala vill, förr än du något säger;
 Den talar aldrig klokt, som icke orden väger.

Fly lögn, i allt ditt tal var redelig och sann,
 Och mins att lastens svek för Gud ej döljas kan.

Du bör ej vänja dig att öfver andra klaga,
 Då de den godhet ha att dina fel fördraga.

Låt bli att uslingen och krymplingen bele;
 Du vet ju icke sjelf hvad än med dig kan ske?

Var öm vid likars nöd, och rörs vid uslas smärta,
 Ty den som menska är, bör ha ett menskohjerta.

Men går din nästa väl, och du ser honom nöjd,
 Så var med honom glad, och deltag i hans fröjd.

Förlåt din broders fel; hvad kan dig hämnaden
båta?

Att fela menskligt är, gudomligt att förlåta.

Förliklig, öm och huld mot dina syskon var,
Ty samma blod de ärft af samma mor och far.

Det anstår ej ett barn att egensinnigt vara,
Försmå de gamlas råd och sina fel försvara.

Begär ej öfverflöd, men nöjs med hvad du fått,
Ty endast den är rik, som nöjes med sin lott.

Låt andras laster ej till odygd dig förföra;
Det minskar ej ditt fel, att andra illa göra.

Hvar fjäril, minsta mask, som sig i stoffet rör;
Med lifvet känsla fått, du dem ej plåga bör.

Af kläderna man falskt om menskors värde dö-
mer,

Ty ofta purpurns glans det värsta hjerta göm-
mer.

För högmod akta dig, ty högmod gör dig blygd,
Men vill du ärad bli, sök äran i din dygd.

Var måttlig, det är nog, att du kan hungern stilla:
Af klifs och öfverflöd far helsan alltid illa.

Att skratta åt en ann' har alltid straff med sig:
Du har på ryggen dem, som skratta högt åt dig.

Lär artigt skicka dig; med vett och goda seder
Du allas kärlek får och eget väl bereder.

Af faror, olycksfall lät ej förfära dig;
Med mod i nödens stund man säkrast räddar sig.

Med ordning och besked din kallelse förrätta,
Så spar du mycken tid, och sysslorna bli lätta.

Ja, nyttja tiden rätt, och tidens värde känn;
Så snart han en gång flytt, fås han ej mer igen.

Det nöjda barnet.

Nöjd och glad jag alltid är,
Glad af allt mitt hjerta,
Ler åt lifvets små besvär,
Dansar bort dess smärta.

Sällheten hvar dag är ny,
Nya mina nöjen.
Dagarna som timmar fly
Under lek och löjen.

Må jag till min ålders qväll,
Nöjd med mig och andra
Lika munter, lika säll,
Lifvet genomvandra!

Och med oskuld i min själ
Mina pligter öfva,

Alltid öm om uslas väl,
Som min hjälp behöfva!

Och då sen min mor och far
Mig sin kärlek skänka,
Jag på lyckligare dar
Aldrig mer vill tänka.

Tacksamhet emot Gud.

FADREN.

Glöm ej i alla dina dagar
Hvad godt af Gud du njutit har:
Du är hans barn, ty lyd hans lagar,
Och älska honom som din far.

BARNET.

Ja, mycket godt du unnat mig,
O Herre! som en nådegåfva;
Ty vill jag gerna tjena dig,
Och med min hörsamhet dig lofva.

MENNISKOKÄRLEK.

Gud är sjelfva kärleken,
Hjertligt god emot oss alla;
Vill du då hans barn dig kalla
Var som han en menskovän:
Öm för dina bröders bästa,
Öfva godt emot din nästa.
Må vid dina likars nöd,

Ömhet i ditt hjerta vakna!
Hjelp den usla, kläd den nakna,
Bryt den hungriga ditt bröd,
Gud mot den sig vill förbarma,
Som har godhet för den arma.

DEN RÄTTA SÄLHETEN.

Älska Gud, hans vilja lyda,
Vara med sin lycka nöjd,
Lifvets väg med dygder pryda;
Är väl sällhets största höjd.

DEN SANNA ÄRAN.

Vet en ungdoms högsta ära
Är att redligt frukta Gud,
Vörndnad för föräldrar bära,
Lyda gerna dygdens bud.
Ja, ett barn af goda seder,
Och ett artigt väsende,
Gör sig sjelf den största heder,
Heder åt föräldrarne.

DET GODA BESLUTET.

Med hvarje dag jag äldre blifver,
Ty vill jag äfven hvarje dag
Befita mig, med större ifver,
Att lefva efter Guds behag,
Förbättra mina många fel,
Och mina ringa dygder öka,
Och uti Herrans fruktan söka
Mitt nöje och min bästa del.
I allt, hvad gagneligt kan vara,

Jag träget mig förkofra vill,
 Och ingen flit och möda spara,
 Att uti visdom växa till;
 I skolan gerna mig bege,
 Att vett och goda seder lära,
 Och vård om mina pligter bära,
 Och älska mina lärare.

VID ÅSYNEN AF EN USLING.

Gud bevara mig att le,
 Då jag får en usling se!
 Tiggarn, som på krycka går,
 För sitt öde icke rår.
 Fast jag sunda lemmar fått,
 Och en bättre sällhetslott,
 Jag ej mer förtjenat den,
 Än den lytta uslingen.
 Tårar och medlidande
 Vill jag åt den usla ge;
 Jag nu en gång blifva kan
 Lika ömkansvärd som han.

VID FARÅN AF ELAKA EXEMPEL.

Mycket ondt jag ser och hör;
 Mig; o Gud! bevara,
 Att ej ondskan mig förför
 I sin lömska snåra.

DET LYDIGA BARNET.

Uti mina barndoms år,
 Då jag sjelf ej än förstår
 Att mitt eget väl bevaka,

Vill jag, utan öfverdåd,
 Gerna följa andras råd,
 Och all envishet försaka.
 Fromhet, ödmjukhet och lydnad
 Skola bli min ungdoms prydnad.

DET STADIGA BARNET.

Länge har jag barnslig varit,
 Tiden gått i lek förbi;
 Nu, då barnaåren farit,
 Är det tid att stadig bli,
 Att i vett och visdom växa,
 Vänjas vid ett nyttigt lif.
 Nu skall sysslan och min lexa
 Bli mitt bästa tidsfördrif.

De oskyldiga barnen.

SYSTEMEN.

Min vackra docka! Se den här!
 Ack vet du hvad den är mig kär?

BRODREN.

Än ser du denna stolta häst?
 Den mig behagar allrämest.

SYSTEMEN.

Min sköna docka du!

BRODREN.

Min stolta Brunte, du!
 Jag fått dig af min goda far.

SYSTEMEN.

Och mamma dockan gifvit har.

BÅDA.

Ack hvar fins en sådan mamma?
Sådan pappa ingen har;
Vi med glädje dem hörsamma:
De oss skänka alla dar
Böcker, kläder, mat och dricka,
Nöjen utaf många slag.

SYSTEMEN.

Jag vill bli den bästa flicka!

BRODREN.

Och den bästa gosse jag!

Julaftonen.

Hur skola vi vår kärlek visa
Emot vår goda far och mor,
Och, som sig bör, den godhet prisa,
Som vi få njuta alla dar?

Jag blygas må, då jag betänker
De gåfvor, vi i afton fått:
Se dessa kosteliga skänker!
Vi ej förtjent så mycket godt.

Se denna bok, så präktigt bunden!
Och dessa vackra kopparstick!

Och der den lilla täcka hunden!
Och lilla ekorn der så qvick!

Och denna feta ladgårdsgumma,
Så nöjd hon står i koft och kjoll!
Hör ljudet af min sköna trumma,
Och denna klingande fiol!

Då vi ej något kunna gifva
Åt denna goda mor och far,
Vi skola bjuda till att blifva
Beskedligare alla dar.

Fredriks goda uppsåt.

Aldrig mer i mina dagar,
Hända hvad mig hända kan,
Jag på lilla Gustaf klagar;
Öfverdådig är väl han,
Slog mig illa härom dagen;
Men då jag till pappa gick
Och beskref hur jag var slagen,
Ris den stackars Gustaf fick.

Hvad det sved uti mitt hjerta,
Då han skrek och slängde sig,
Och jag kände lika smärta,
Som om slagen träffat mig.
Om han skulle, fela åter,
År han ju min bror och vän!
Gerna jag hans fel förlåter,
Nog blir han beskedlig än.

Samvetet.

„Min gosse! var alltid beskedlig,
 „Och munter med höfva och mått,
 „I allt ditt uppförande redlig
 „Och nitisk för allt, som är godt!
 „Gör aldrig uppsåtligen illa,
 „En domare bor i ditt bröst,
 „Som aldrig en odygd kan gilla;
 „Lyd heligt hans varnande röst!
 „Vik aldrig från dygdernas bana,
 „Men var om ditt *Samvete* mån!“
 Så hördes en fader förmana
 Sin enda, sin älskade son.

En dag, ren för länge tillbaka,
Clas ensam i trädgården kom,
 Fick lust att på körsbären smaka,
 Kröp lutad, och såg sig så om,
 Om någon hans knep skulle röja,
 Men inman sin afsigt han nått,
 Begynte ren *Samvetet* höja
 Sin röst att ogilla hans brott.
Clas rodnar, och blygdes, och lydde,
 Lät körsbären vara i fred,
 I firsprång ur trädgården flydde,
 Och undvek så frestelsen med,
 Och lugn i sitt *Samvete* kände.
 Tillfredsstäld han mötte sin får,
 Sitt elaka uppsåt bekände
 Och *Samvetets* varnande svar.

„Min son!“ lydde gubbens förmaning,
 „Följ alltid ditt *Samvetes* bud,
 „Och vörda dess heliga aning;
 „Dess lag är en röst ifrån Gud“.

Djupt fästade *Clas* i sitt minne
 Den varning, hans far honom gaf,
 Och redlig, med samvetsgrant sinne,
 Han vandrade intill sin graf.

Med höflighet vinner man allt.

Fabel.

På ryggen af en modig häst
 En liten bröms sig en gång fäst.
 Förifrad hästen slog och fräste,
 Och öfvermodigt stolt den lilla brömsen snäste;

Men brömsen svarte leende:
 „Ack, kära du, din vrede spara!
 „Du ser ju jag är utan fara,
 „Och räds ej för din hotelse“.

Hästen ändtligt flat och stilla
 Lilla brömsen vackert ber.

„Ser du nu, (så sad' den lilla)
 „Då du goda ord mig ger,
 „Sticker jag ej mer“.

Hermelinen och hennes dotter.

Fabel.

En gång i en foderlada
 Vistades en hermelin,
 Högst försigtig, nätt och fin,
 Som sig lärt af andras skada
 Att för gillret akta sig.
 Hon en enda dotter hade,
 Hvit som snö, och snabb och vig.
 „Du i tid bör lära dig,
 (Hon en gång till henne sade).
 „Att i klokhét likna mig.
 „Än du icke verlden känner,
 „Kattens ilska, gillrets svek,
 „Faran utaf falska vänner,
 „Och kamraters yra lek.
 „Du är vacker, ung och yster,
 „Du i verlden synas vill:
 „Misse ger dig namn af syster,
 „Hundra hannar bjuda till,
 „Att med smicker, list och ränker
 „Dig förföra från din mor;
 „Men om du beskedligt tänker,
 „Och din mor på orden tror,
 „Dig för Misses konster vakta,
 „Att han ej en vacker natt
 „Kommer smygande så sakta,
 „Och då du ej vet dig akta,
 „Dig behändigt griper fatt“.

„Ack, min mamma! ingen fara!
 (Var den yra dottrens svar).
 „Misse aldrig elak var,
 „Och, hvad mera, jag ju har
 „Snabba ben att mig bevara,
 „Aldrig, aldrig han mig tar!“

Så hon skryter — — Men hvad hände
 Kort derefter vår mamsell?
 Jo, då hon en månljus qväll,
 Stjälandes, så tyst och snäll,
 Bort åt nästa lada rände,
 För att der i gladt kalas
 Roa sig med lek och ras,
 Misse henne såg och kände,
 Glömde all sin artighet,
 Och försåtligt henne spände,
 Och till döds på stället bet.

Barn! då än J unga ären.
 Lyden gerna goda råd,
 Och af andras öfverdåd
 Sedighet och lydnad lären!

Den öfverdådiga bocken.

Fabel.

Det var en gång en ung och envis bock;
 Förgäfves man med hot och lock
 Vill honom bättre seder lära:

Han föddes vintern öfver väl,
 Och hade ej till någon klagan skäl,
 Men kunde ej sin lycka bära.
 Ty ett, tu, tre, han med ett ystert hopp
 Sig ut ifrån sin kätta kastar,
 Och ut åt hala isen hastar,
 Och mäter den i öfverdådigt lopp,
 Och stolt utaf sin vighet skryter,
 Tills han i språnget dimper kull,
 Och bräker se'n så jämmerfull,
 Då han i fallet benet bryter.

Modren, en förständig get,
 Sörjande på stranden stannar,
 Och sin yra son så bannar:
 „En gång för din envishet
 „Skulle du olycklig blifva,
 „Då du aldrig akt vill gifva
 „På din moders ömma råd!
 „Mins att för ditt öfverdåd
 „Du ditt straff med rätta lider!“

„Ack min mor! (den stackarn qvider)
 „Om jag vetat, hur det svider,
 „När man benet bryter af,
 „Jag visst bättre tagit vara
 „På de råd, min mor mig gaf,
 „Och mig mödan kunnat spara
 „Att på detta falska haf
 „Kasta mig i sådan fara“.

Yra gossar! Er jag ber,
 Gifven akt uppå min saga!

Utan bannor, utan aga
 Låten villigt rätta er!
 Då J öfverdådigt springen,
 Och åt alla faror len,
 Om J bryten arm och ben,
 Säkert ömkar eder ingen.

Den dansande björnen.

Fabel.

En björn, som lärt sig nått och väl
 I dans att sina tassar föra,
 Sig fri ur sina kedjor stjal,
 Att ett besök i skogen göra.
 Der upprest, sväfvande på tå
 Han öfvermodigt kring sig kikar,
 Beundrad utaf forna likar,
 Och nöjd att deras loford få.
 „Sen, säger han, hvad artighet,
 „Hvad seder, hvad belevfvenhet
 „Man får i stora verlden lära;
 „Försöken fritt, jag tror, min sann!
 „I dans mig ingen likna kan,
 „Och komma upp mot mig i ära“.
 En gammal björn, af stränga seder,
 Förargad detta skrytet hör
 Och ropar: „Björnar, akten eder,
 „Att denna narr ej er förför,
 „Och er till galenskaper leder.“

„Hans dansar och hans gyckleri,
„Med dem han nu vill vinna heder,
„Blott vittna om hans slafveri“.

Katten. Den gamla och unga råttan.

Fabel.

KATTEN.

Kom, lilla råtta! fatta mod!
Jag är mot dig så huld och god,
Om du en kyss mig ville gifva!

GAMLA RÅTTAN.

Min dotter, låt ej narra dig!

KATTEN.

Se dessa rötter ger jag dig;
De skola alla dina blifva,
Blott du en kyss mig ville gifva!

UNGA RÅTTAN.

Hur vänligt katten bjuder mig!
Hör mamma?

GAMLA RÅTTAN.

Låt ej narra dig!

KATTEN.

Och denna sköna sockerkaka,
Hur läcker skall ej den dig smaka!

UNGA RÅTTAN.

Om fara blir, jag aktar mig;
Jag går?

GAMLA RÅTTAN.

Nej, låt ej narra dig!

UNGA RÅTTAN.

Han ju så vänlig uppsyn har?

GAMLA RÅTTAN.

Dess snarare han dig bedrar!
Nej, akta dig!

KATTEN.

Kom, kom, min lilla!

UNGA RÅTTAN.

Jag går —

GAMLA RÅTTAN.

Gå ej! han dig förför!

UNGA RÅTTAN.

Jag går — Aj! aj! hvad han mig gör!
Aj! mamma hjälp! han gör mig illa!
Han dräper mig! jag dör! jag dör!

GAMLA RÅTTAN.

För sent! Jag dig ej hjälpa kan,
Då du ej goda råd tog an.

De tre sönerne.

Österländsk saga.

En vis, behagad persian,
Den rikaste som fanns i hela Ispahan,
Emellan trenne sina söner
De skatter lika skiftade,
Som himlen velat honom ge,
Och sina barn med ömma böner
Och deras ätt välsignade.
En dyrbar diamant han sist i handen tar,
Och säger: „Denna lön jag spar
„Åt den af er, som inom vissa dar
„Den dygdigaste gerning öfvar“.

Den tiden gick — och alla tre
Sig tro till lönen värdige,
Då fadren deras anspråk pröfvar:
„Jag af en obekant (den äldste sonen sade)
„Hans skatter tog uti förvar,
„Och fast han ensam hos mig var,
„Och inga vittnen på mig hade,
„Jag honom dock hans skatt till pricka återbar“.
„Min son! (var fadrens svar) du icke annat gjort,
„Än det hvar redlig man nödvändigt göra bort,
„Att icke skälm och nedrig heta;
„Du gjorde rätt — men icke mer!“
Han ren den andra nalkas ser,
Som full af hopp begär att veta,

Om han ej priset värdig är:
„Mig hela staden vittne bär,
(Så talte han) att jag med egen fara
„Ur böljans afgrund räddat har
„Ett barn, som utom mig förloradt skulle vara;
„Belöna denna dygd! Min far!“
„Nej, (sade han) du menska var,
„Du menskolif då borde spara“.

Sist yngste sonen visar sig,
Och dygden i hans blick ren för hans seger talar:
„Nyss (sade han) i närmsta dalar
„Uppå en dold och ensam stig,
„Der solens brand af skuggan svalkas,
„Jag fann min ovän sofvande:
„En giftig huggorm honom nalkas
„Med öppet gap att honom döden ge;
„Jag honom väcker, ormen dödar,
„Och räddar så en fiende“.
Af glädje gubbens hjerta flödar:
„Dig tillhör priset, (ropar han)
„Att oförrätter ädelt glömma,
„Och äfven för en ovän ömma,
„Den dygdige blott detta kan“.

Sällskaps-visa.

Gossar! njutom barna-åren,
Innan de ifrån oss fly!
Sorgfri vare ungdoms-våren,

Fri för gräl och hufvudbry!
 Än vi leka, än vi sjunga,
 Än på fältet springa kring,
 Än oss svänga i en gunga,
 Än i dansen, ring om ring.

Däre den, som ville sörja!

Blott den glade han är säll.

Dagen vi förnöjde börja,

Lika glada se dess qväll.

Skyndom dit åt blomster-parken:

Samloms sen på åkern, der

På den gräsbeklädda marken,

Bröder! samloms alla der!

Hurtigt hattarna från pannan!

Ingen ängslig, ingen rädd!

Och med armen om hvarannan

Tumlom om i gräsets bädd!

Mes är den som skulle qvida,

Om han än en blånad fick!

Skam att icke leken lida,

Sen man med i leken gick!

Der en vacker fjäril flyger:

Ren han sig i gräset satt.

Sakta jag mig ditåt smyger,

Kniper honom i min hatt.

Men, se der hans vackra hona!

Hon väl sörja lär sin man?

Än om jag dem skulle skona,

Fast jag begge fånga kan?

Lyssnen! Hören lärkan drilla

Sina toner upp i skyn.

Lyften ögat, sen den lilla

Snart förloras för vår syn.

Ömsom starka, ömsom ömma

Äro hennes ljufva slag.

Om vi hennes sång berömma,

Mer hon sjunger, hoppas jag.

„Lilla lärka! nedstig åter,

„Nalkas oss ifrån din höjd!

„Himmelskt skön din stämman låter,

„Och din röst är bara fröjd.

„Låt vårt larm dig icke störa;

„Sjung din visa än en gång!

„Gerna, gerna vi dig höra!

„Skön, min lilla! är din sång!“

Sakta, gossar! Låt oss lyssna!

Stojen icke! hejden Er! — —

För Ert skräl hon måste tystna — —

Harm! — — Nu sjunger hon ej mer!

Yra pojkar! Hvems var felet?

Jöns nu aldrig tiga kan,

Sen som *Pelle* kom i spelet,

Lika skrälande som han.

Sättom oss på denna linda,

Som så sköna blomster har;

Här i kapp vi skola binda

Kransar åt vår goda far.

Ack! hvad skall väl pappa säga

Då han får vår gåfva se?
 Bröder! om han den vill ega,
 Han ett famntag oss skall ge.

Men, kamrater! qvällen nalkas,
 Solen lyser ren så matt,
 Stjernan tindrar, luften svalkas,
 Tagom af hvarann god natt!
 Nu en smörgås väl skall smaka,
 Och vår hvila rolig bli;
 Men i morgon här tillbaka
 Gossar! mangrant samlas vi!

Den sena våren.

Hvad våren långsamt nalkas!
 Det är så kulet än;
 Jag tror han med oss skalkas,
 Och kommer ej igen?

Ren kölden bort försvinna,
 Och luften blifva varm,
 Och snön i strömmar rinna,
 Och fukta jordens barm;

Re'n borde solen drifva
 Och locka gräset opp,
 Och trädens safter lifva,
 Och öppna blommans knopp;

Men frost och snö och isar
 Oss göra än besvär,
 Och vintern nog bevisar
 Att han är herre här.

Det är väl äfven roligt
 Om vintern då och då,
 Att leka så förtroligt,
 Och stundom snöboll slå;

Och än på kälka åka,
 Så snön ikring en yr,
 Och se'n vid brasan språka
 Om sina äfventyr.

Men våren! ack den våren!
 Den är dock gladare!
 Hvad kan i ungdoms-åren
 Oss mera nöje ge,

Än få i gräset springa,
 Och höra gökens rop,
 Och kring en majstång svinga
 I muntra syskons hop?

Fast solen redan höjer
 Sin dageliga gång,
 Likväl än våren dröjer,
 Och vintern är så lång!

Än lilla syster Bolla!
 Hon önskar visst dess slut,

Som får till godo hålla
Att aldrig slippa ut.

Der sitter hon så fången
Uti sin lilla stol;
När skall hon första gången
Få se en sommarsol?

Och än i gräset sitta?
Än åter ta ett hopp?
Och efter siskan titta
I björkens högsta topp?

Som vi, så lär hon önska,
Att våren nalkas må!
Att skogen snart må grönska,
Och ängen blommor få!

Der skall hon med oss lalla
Uti sin blomsterskrud,
Och nejden återskalla
Af våra glada ljud.

Barnen och insekterne.

Lilla fjäril! se dig om!
Hör du sparfvens qvitter?
Kom till mig, min lilla, kom
Se hvar bofven sitter!

Hör du ej mot denna sten
Honom näbben slipa?
Der han lurar på dig ren,
Hoppas dig få knipa.

Nyssfödd du ej än förstår
Hvart du flykten spänner;
Jag uppå mitt sjunde år
Verlden bättre känner.

Ingen fjäril är så nätt,
Nej, min lilla, ingen!
Der du sväfvar vig och lätt
Med förgyllda vingen.

Vackra fjäril! kom till mig!
Jag dig ömt vill akta,
Så försiktigt gömma dig,
Gömma dig så sakta!

Ja, var aktsam! jag dig ber!
Kom till mig, min tippa!
Då det ej är fara mer,
Skall du från mig slippa.

Det lätta ryttret.

CARL.

Upp Ryttare! Bröder! Församlen Er här!
Re'n hästarna vänta: der stå de, se der!
Fritt ilen åt fältet i högsta galopp,
Jag trotsar Er alla jag hinner Er opp.

FREDRIK.

Den raskaste kampen den väljer jag mig;
 Hur gnäggar han, gossar! hur bröstas han sig!
 Och fast jag än rider i starkaste traf,
 Jag lofvar Er, bröder! han slår mig ej af.

GUSTAF.

Hör den, hvad han skryter. Jo, nu är han karl;
 Men mins du, min gubbe! hur rädd du väl var,
 Då Jöns härom dagen dig satte på lek
 Att rida på Snoppen, hur fasligt du skrek?

FREDRIK.

På Snoppen, det tror jag, den ystraste häst
 Som fins uti stallet; det vet jag väl bäst:
 Det var för en tid se'n, då kusken så när
 Sjelf dumpit i backen, så rask han ock är.

CARL.

Och det var så farligt? kan tänka! din mes!
 Jag Snoppen nog ridit, ej bättre häst ges;
 Han dansar väl stundom, och gör sina språng,
 Men hejdas så lätt båd' till lunk och till gång!

ROBERT.

Ja rätt att den pojken blir utskämd och hädd,
 Som bäfvar för faran, är qvinlig och rädd.
 Hvem ville väl vara bland bussarna sämst?
 Upp hurtigt, kamrater! Kung den som är främst.

CARL.

Ja upp, mina gossar! i flygande hast,
 Och passen på tygeln, och sitten väl fast!

ALLESAMMAN.

Ja, nu är det färdigt: vi skynda åstad
 Försigtigt, men hurtigt, och alla i rad.

Gossen och fjäriln.

Henrik härom dagen
 Uti gröna hagen
 Fick en fjäril se:
 „Flyg till mig, min lilla!
 „Sätt dig ner så stilla!
 Börjar han att be.
 Men på lätta vingar
 Fjäriln högt sig svingar
 Undan Henriks syn.
 Gossen, yr och trägen,
 Springer oförvägen,
 Kikar upp mot skyn;
 Då uti sin ifver
 Han ej varse blifver
 Hvar ett dike gick:
 Plumsar in, och gråter,
 Kryper opp så våter,
 Och med sorgsen blick
 Smög sig sina färde,
 Och af skadan lärde
 Bättre för sig se,
 Springa alltid sakta,
 Sig för faran akta,
 Och bli klokare.

Lisette.

Lisette en envis flicka var,
En flicka utan seder,
Som åt sin goda mor och far
Ej gjorde mycken heder.

Hon flög och larmade och skrek,
Var yster utan höfva,
Och det var hennes hvardagslek
Att tusen pojkestreck öfva.

Hon alltid sågs så röd och varm
Kring fält och backar hoppa,
Och svetten ner från hals och barm
I stora perlor droppa.

En dag, så rörd och het hon är,
Hon kalla källan nalkas,
Och kan ej styra sitt begär,
Att af dess vatten svalkas.

Förgäfves brodren, lilla Lars,
I detta utrop brister:
„Lisette! hvad gör du? Gud bevars!
„Så der du lifvet mister!

„Lisette! för Guds skull drick ej mer!
Men glas på glas hon tömmer!
Och åt sin broders varning ler,
Och lif och helsa glömmet.

Nu qvällen kom: till sängs hon gick,
Re'n ondt i bröstet kände;
Om natten hon en feber fick:
Så eldhet pannan brände.

Och pulsen höjdes, hjertat slog,
Från ögat sömnen flydde,
Re'n ångrade hon bittert nog
Att hon sin bror ej lydde.

På doktors råd en febersaft
Man henne ville gifva;
Hon skriker *nej* af all sin kraft,
Och vill ej hulpen blifva.

Med tårar modren henne ber:
„Var snäll, och lyd, min flicka!
Hon svarar: *nej*, det icke sker,
„Jag kan ej galla dricka.

MODREN.

„Du annars dör, säg icke *nej*!
„Se hur din Mamma gråter!

LISETTE.

„Jag har ju sagt! det gör jag ej,
„Jag mig ej tvinga låter.

Hon envis var; det blef dervid;
Hvad hände? Jo, som sades,
Att efter åtta dagars tid
Hon kall i jorden lades.

Den goda modren bittert gret:
 Det henne ömmast rörde,
 Att öfverdåd och envishet
 Lisette i grafven förde.

Man bör undfly elakt sällskap.

Bättre är att ensam vara,
 Än att onda sällskap ha;
 De oss kunna lätt bedra,
 Leda oss i lastens snara.

Den fattiga gubben.

Saga.

En gråhårs man i brist och nöd,
 Tog i sin hand sitt sista bröd,
 Skar suckande en kant deraf,
 Den åt sin lilla son han gaf,
 Som hungrig vid hans sida stod.
 „Nej, Pappa!“ sad' han, var så god
 „Och denna skifva återtag,
 „Och spara den; — — nog väntar jag
 „Ännu en stund, — — och sörj ej mer!

Hans far på honom tårögd ser;
 Och honom ömt i famnen tar,
 Och mins så rörd att han är far,

Och honom än ett stycke skär.
 Men hvilken syn! — — hvad trillar der
 Ur brödet ner? — — „Ack se hvad hop
 „Af silfvermynt! (var gossens rop)
 „Nu pappa bröd ju köpa kan?
 „Ack! nej, min son! det går ej an,
 (Sad' fadren) „först jag veta vill
 „Hvem dessa pengar höra till:
 „Du ej en enda röra får,
 „Förrän jag först till bagarn går;
 „Han, som oss detta bröd har sålt,
 „Skall säga om han deri dolt
 „De silfvermynt, som ligga der;
 „Fast fattig, jag dock redlig är.

Han gick — — på skatten gossen såg,
 Men lät den ligga der den låg!

Nu bagarn kom i stugan in.
 „Den skatten“, sad' han, „är ej min,
 „En menskovän det var i går,
 „(Hans namn jag icke säga får),
 „Som detta bröd sjelf till mig bar,
 „Och sade: Då en fattig karl,
 „Betryckt och utan understöd,
 „Begär af er till köps ett bröd,
 „Gif honom denna kakan då!
 „Jag lofte, och jag gjorde så:
 „Jag kände er, jag gaf er den.

„Välsignad denna menskovän!
 (Brast gubben ut) från ögat rann

En glädjetår — — så fortfor han:

„Min son! Ack lefde än din mor,

„O, hvad min glädje vore stor!

„Gud lefver ju!“ (var gossens svar)

„Så sörjom ej, min bästa far!

Den arga Jöns.

Dumma Jöns i vredesmod

En gång på en landsväg stod,

Och sin häst förtvifladt dängde.

Vid hvart slag, som piskan tog,

Hästen argt tillbaka slog,

Stampade och svansen svängde,

Tills han ledsen tog en sats,

Slog af Jöns, så Jöns i pussen

Hufvudstupa fick sin plats,

Och bröt benet i den skjutsen.

Gosse! lär i tid att styra

Vredens ifver i ditt bröst!

Vild uti passionens yra

Hör du ej förnuftets röst

